لغة البشتو

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

د روژي
مسائل او فضائل

مرتب ومترجم
حافظ نور أحمد دين

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات
بغرب الديرة (الرياض)

طبع على نفقة إدارة أوقاف
صالح بن عبدالعزيز الراجحي
غفر الله له ولوالديه ولذريته ولجميع المسلمين
www.rajhiawqaf.org

يهدى ولا يباع

د روژې

مسائل او فضائل

مرتب ومترجم

حافظ نور أحمد دين

Download From : Aghalibrary.com

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين، وبعد:

محترمو مسلمانانو ورونو: دا يوه مختصره رساله ده، پدي کي د روژي احکام، فضائل، او هغه څه ذکر شوي دي کوم چه د مسلمان لپاره په رمضان کي پکار وي.

د الله تعالى نه سوال کوو. چه د دي رسالي په ذريعه مسلمانانو ته فائده ورسيږي.

د روژي تعريف:

د صباح د راختلو نه تر ماښام نمر پريوتلو پوري صرف د الله د رضا لپاره د خوړلو، څکلو، او همبستري «جماع» نه ځان ساتلو ته روژه وائي.

د روژي حکم:

د رمضان په مياشت کي روژه نيول د اسلام د بنيادي ارکانو نه يو رکن دي، لکه چه په حديث کي راغلي دي «**بُنِيَ الإسلام على خمس: شهادة أن لا إله إلا الله وأن محمداً رسول الله، وإقام الصلاة، وإيتاء الزكاة، وصوم رمضان**

Download From : Aghalibrary.com

وحج البيت الحرام» [متفق عليه].

ترجمه: اسلام په پنځو شيونو جوړ شوي دي: گواهي كول پدي چه نشته بل معبود په حقه مگر يو الله دي، او محمد ﷺ د الله رسول دي، صحيح مونځ كول، زكات وركول، د رمضان روژه نيول، د بيت الله حج كول.

روژه په چا فرض ده او په چا فرض نه ده:

١ - په هر هغه مسلمان باندي چه بالغ وي، عاقل وي، په روژه قادر وي، او مقيم وي، روژه فرض ده.
٢ - په كافر روژه فرض نه ده او كله چه مسلمان شي نو د تيرو روژو قضاء پري لازم نه ده.
٣ - په ماشوم روژه فرض نه ده ليكن كله كله به د روژي نيولو حكم ورته كيږي د دي لپاره چه عادت واخلي.
٤ - په ليوني نه روژه فرض ده او نه د روژي فديه اگر كه بالغ وي، همدارنگه هغه معتوه (بي عقله) چه د سبه بد په مينځ كي فرق نه شي كولي، همدارنگه په هغه سړي چه گډي وډي خبري كوي د صحيح او غلطو خبرو فرق نه شي كولي.
٥ - هغه انسان چه په مستقل طور سره د روژي نه عاجز وي په يو سبب سره، لكه ډير زيات سپين گيري يا هغه مريض چه د روغوالي اميد يي نه وي، دا قسمه خلق به

د روژې د هرې ورځ په بدل کې یو مسکین ته خوراك ورکوي.

٦ – هغه مریض چه عارضي ناروغه وي او د روغتیا په انتظار وي، که روژه نیول ورته گران (سخت) وي روژه به ماتوي، او بیا به یې قضاء راوړي.

٧ – هغه اُمید واره (حامله) او تي ورکونکې ښځه چه په هغو روژه نیول مشکل وي د حمل او تي ورکولو په سبب، یا په خپل بچي ایریدلي پدې صورتونو کې به روژه ماتوي، او چه کله ئې عذر رفع شي قضاء به راګرزوي.

٨ – حائضه (ماهانه بیماري واله) او نفساء (ځلویښتيء واله) ښځې به روژې نه نیسي په حالت د حیض او نفاس کې، او چه کله روغې شوې قضاء به راګرځوي.

٩ – هغه انسان چه مجبوره شي روژې ماتولو ته لکه څوك اوبو راخیستې وي او دا یې خلاصول غواړي یا څوك په اور کې حصار وي. پدې صورتونو کې که روژه ماتول ضروري وو نو روژه ماتولې شي خو بیا به یې قضاء راوړي.

١٠ – مسافر له روژه نیول او نه نیول دواړه جائز دي، که سفر یې مستقل وي لکه د ټریلو واله چه اکثر وخت یې په سفر وي یا یې سفر عارضي وي لکه د عُمري سفر،

په ټولو صورتونو کې ورله روژه ماتول جائز دي تر څو
چه په خپل ښار کې نه وي.

روژه په څه نه ماتیږي:

١ – کله چه روژه دار یو شي اُوخري په هیره سره ، یا
ناپوهيء سره، یا پري څوك زور راولي، نو روژه یي نه
ماتیږي، ځکه چه الله فرمائي: ﴿ ربنا لا تؤاخذنا إن
نسینا ، أو أخطأنا ﴾. [البقرة: ٢٨٦]

ترجمه: «اي زموږ پالونکیه ته مه نیسه موږ که چیري
هیر کړه موږ یا خطاء شو».

همدارنګي فرمائي: ﴿ إلا من أكره وقلبه مطمئن
بالإيمان ﴾ [النحل: ١٠٦].

ترجمه: «مګر هغه څوك چه زور پري راوستل شو، او
زړه یي په ایمان مطمئن وو».

٢ – که چیري روژه دار څه وخوړل، پدي خیال چه نمر
پریوتي دي، یا پدي خیال چه ګني صباح نه دي ختلي.
نو روژه یي نه فاسدیږي ځکه چه دا ناپوهه دي.

۳ – کـه چیـري يي مـضـمـضـه وکـړه، او اوبه يي حلق ته ورسیـدلي روژه يي نه ماتیږي، ځکه چه قصد او اراده يي نه ده کـړې، کـه چیـري په خـوب کي پري اودس واوختلو روژه نه فـاسدیږي ځکه چه دا په خپل اختیار کي نه دي.

روژه ماتونکي اته دي:

۱ – جماع «همبستري» کله چه د رمضان په ورځ کي روژه دار جـمـاع وکـړي نو په هـغي قـضـاء هم لازمـه ده، او ورسره سخته کفاره هم يعني غلام آزادول، که دا نه وو نو دوه مـیاشتي پرله پسي روژه نیـول، کـه د دي طاقت يي نه وو، نو شپیته مسکینانو ته خوراك ورکول.

۲ – په ويښـه خـپل مَنِي ايسـتل، د لاس په ذريعـه يا د چا سـره د سـملاسـتـو په ذريعـه يا د ځُکلولو يا ځـان ته د نژدي کولو په ذريعه.

۳ – خـوړل يا سکل د يو شـي، برابره خـبـره ده کـه انسـان ته نفعه رسوي لکه ډوډي اوبه، يا تاوان لکه سګرټ.

٤ – هـغـه ډريپ يا انجکشن لګول چه د هـغي په سبب خوراك ته ضرورت نه راځي، ليکن کومه ستن او انجکشن چه د خوراك فـائده نه ورکـوي په هـغي روژه نه مـاتیـږي کـه د

غوخي وي او كه د رګ، اګر كه په حلق كي يي خوند بيامومي.

٥ – خپل ځان ته د بل چا نه وينه خيژول.

٦ – د حيض او نفاس وينه وتل.

٧ – ښكر لګول، يا بل ته وينه وركول. ليكن د پوزي يا د غاښ نه وينه وتلو باندي روژه نه ماتيږي.

٨ – قي (اُلټي) كول قصداً. كه بغير د قصد نه پخپله اُلټي راغلي په هغي روژه نه ماتيږي.

فايدي:

١ – د روژه دار لپاره جائز دي چه د جنابت په حالت كي د روژي نيت وكړي او غسل د صباح ختلو نه روسته وكړي.

٢ – كله چه د حيض يا نفاس واله ښځه د خپلي بيماري نه د صباح ختلو نه مخكي پاكه شوه په هغي روژه فرض ده. اګر كه غسل يي د صباح نه روسته وكړه.

٣ – روژه دار له د روژي په حالت غاښ ايستل، د زخم دوايي كول، په غوږ يا پوزه كي دوايي اچول جائز دي. اګر كه خوند يي په حلق كي محسوس كړي.

٤ – مسواك وهل د روژي په صباح، غرمه، ماښام ته نژدي،

په هر حالت کي جائز دي.

٥ – د روژه دار لپاره جائز دي چه د خپل ځان نه ګرمي کمه کړي په اوبو سره یا په مکیف (ایرکنډیشن) سره.

٦ – کوم روژه دار چه د سابندي تکلیف لري هغي له جائز دي چه د ثوپ «بخاخ» په ذریعه خپله سابندي آزاده کړي.

٧ – جائز دي د روژه دار لپاره چه خپلي شونډي لمدي کړي یا مضمضه وکړي که خوله یي وچه وي. لیکن غړغړه به نه کوي.

٨ – د روژه دار لپاره د چربانګي (پیشمني) وروسته کول. او په روژه ماتي کي جلتي او بیړه مستحب ده کله چه نمر پریوزي. همدارنګي په تازه کجورو روژه ماتول. که نه وي په وچو کجورو. که هغه نه وي په اوبو باندي روژه ماتول مستحب دي. که اوبه نه وي نو په هر قسمه حلال طعام دي افطار وکړي. که طعام نه وو. په خپل زړه کي دي د روژه ماتي نیت وکړي. تر دي چه خوراك پیدا شي.

٩ – د روژه دار لپاره سنت دي چه ډیري نیکیاني کوي او د بدو کارونو نه ځان ساتي.

١٠– په روژه دار فرض دي چه‌د فرائضو همیشه والي وکړي

او د حرامو نه ځان وساتي. پنځه مونځونه د جماعت سره وکړي. که په جماعت قادر وو. او دروغ، غيبت، دوکه او سودي کارو بار پريږدي. او هغه خبري او کار پريږدي کوم چه حرام وي. لکه چه رسول الله ﷺ فرمائي: «**من لم يدع قول الزور والعمل والجهل به، فليس لله حاجة في أن يدع طعامه وشرابه**» [البخاري] کوم چا چه دروغ خبري، او په دروغو عمل او بي صبري پري نه خودلي. د دي انسان خوراك سكاك پري خودلو ته د الله هيڅ حاجت نه شته.

د روژې فائدي:

١ – د روژه دار د خُلي بُوي الله تعالى ته د مشكو نه ډير خوښ دي.

٢ – ملائك روژه دارو لپاره تر روژه ماتي پوري ښښنه غواړي.

٣ – الله تعالى هره ورځ جنت ښائسته كوي او ورته وايي قريبه ده چه زما د نيكانو بندګانو نه تكليفونه او سختي لري كړاي شي او تا له راشي.

٤ – پدي مياشت كي شيطانان تړل كيږي.

٥ – پدي مياشت كي د جنت دروازي برسيره كيږي او د جهنم دروازي بنديږي.

٦ – پدې میاشت کې لیلة القدر «شب قدر» ده چه هغه د زرو میاشتو نه غوره ده څوك چه پدې شپه کې د خیر او ثواب نه محروم شو دا د ټول خیر نه محروم شو.

٧ – د رمضان په آخرې شپه روژه دارو ته بښنه کیږي.

٨ – د رمضان په هره شپه د الله تعالی له طرفه له جهنم نه خلق آزادیږي.

مسلمانه وروره! د کومې میاشتې چه دا فضائل او خاصیتونه وي. نو مونږ به په څه شي سره د هغې استقبال کوو؟ آیا په بې هوده خبرو بې خوبې او بې فائدې شب گیرې سره؟ او یا دا چه د دې په راتللو سره چیغې فریادونه شروع کړو او د یو غټ بوج خیال پرې وکړو؟ بلکه صحیح مسلمان د رمضان استقبال په خالصې توبې سره کوې او کلك عزم کوې چه دا به د ځان لپاره یو فرصت شمیرم. او خپل وختونه به په خو اعمالو جوړوم.

په رمضان کې ضروري کارونه:

١ – روژه نیول. رسول الله ﷺ فرمائلې دې: «د بنې آدم هر عمل د هغې لپاره دې یعنې «یو څه ظاهرې یا باطنې فائده ورته حاصلیږي» ....

الله فرمائې مگر روژه داسې نه ده. دا صرف زما لپاره

ده او زه به پخپله د دې بدله ورکوم . [البخاري ومسلم].

په بل حديث کې رسول الله ﷺ فرمايي: چا چه د رمضان روژه صرف د ايمان او ثواب لپاره ونيوله. نو تير شوي گناهونه به ورته معاف شي» [بخاري].

او پدې کې شك نه شته چه دا دومره ډير ثوابونه د هغه سړي لپاره نه دي چه هغه فقط د خوراك سكاك نه منع شي بلكه رسول الله ﷺ خو فرمائلي دي:

ترجمه: کوم څوك چه په روژه کې دروغ خبري د دروغو کار او بې صبري پرې نه دي. نو د دې خوړل او څكل پريښودلو ته د الله تعالى هيڅ حاجت نه شته. [البخاري].

همدارنگې رسول الله ﷺ فرمائلي: روژه ډال دي. نو كله چه ستاسې د يو كس روژه وه نو نه دې بې حياء خبري كوي نه دې گناه كوي، او نه دې بې صبري كوي. كه چا ورته كنځل وكړل. ورته دې ووايي: چه زه روژه يم [بخاري ومسلم].

نو اې د الله بنده! كله چه تا روژه ونيوله پكار ده چه ستا غوږونه، سترگې او ژبه او ټول اندامونه روژه ونيسي. او ستا د روژې او بوزې ورځ دې برابره نه وي. لكه دارنگه د حضرت جابر بن عبد الله نه په روايت كې راغلې دي.

د شپې مونځ :

رسول الله ﷺ فرمايي چا چه په رمضان کې قيام (تراويح او تهجد) وکړه دي ته به تير شوي گناهونه معاف شي [بخاري ومسلم]

دا يوه اهمه ياد دهاني ده، مسلمانه وروره تا له پکار دي چه د امام سره تراويح پوره کړې د دي لپاره چه د قائمينو (تهجد گذارو) سره وليکل شي. ځکه چه رسول الله ﷺ فرمائلي: «څوك چه د خپل امام سره يو ځاي قيام (مونځ د شپې) وکړې تر دي پورې چه امام واپس شي. د دي لپاره به د ټولي شپې مونځ وليکل شي. [السنن].

صدقه ورکول:

«رسول الله ﷺ د ټولو خلکو نه زيات سخي وو. او بيا به د هر وخت نه زيات په رمضان کې ډير سخي وو تر دي چه د خير په لحاظ به د ليگل شوي سيليء نه هم ډير سخي وو». [متفق عليه]

همدارنگې رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «غوره صدقه هغه ده چه په رمضان کې وي» [ترمذي]

بيا د دي صدقي مختلف صورتونه او قسمونه دي:

١ – په چا باندي خوراك خوړل. الله تعالى فرمائلي دي: «دا نيكان هغه خلك دي چه د ميني واله خوراك وركوي،

مسکين، يتيم او قيدي ته، وائي چه مونږ درله صرف د الله رضاء لپاره خوراك درکوو. ستاسي نه بدله او شکر نه غواړو مونږ د خپل پروردګار نه د هغي ورځي (د عذاب نه) ويريږو کومه چه د پريشاني او سختي ورځ ده. نو الله دوي د دي ورځي د سختي نه بچ کړل. او خوشحالي او تازګي يي ورته ورسوله او دوي له يي د دوي د صبر په بدله کي جنت او ريښمني لباس ورکړه» [الإنسان ۸ - ۱۲].

د دي وجهي نه سلفو صالحينو به بل له خوراك ورکولو کي ډير کوشش او حرص کولو او دا کار به يي په ډيرو عباداتو وړاندي کولو بيا دا خوراك برابره خبره ده که وږي ته ورکړل شي او يا يو نيك صالح ملګري ته ځکه چه طعام چا له ورکول کيږي هغه کي فقر شرط نه دي رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «کوم مؤمن چه بل وږي مؤمن ته طعام ورکړه الله به ورته د جنت د ميوونه طعام ورکړي او چا چه په مؤمن اوبه وڅکولي الله به پري خالص تازه شراب وڅکي» [الترمذي]

د بعضو سلفو صالحينو دا حال وو چه په نورو مسلمانانو ورونو به يي خور اك خوړلو او پخپله به روژه وو. د هغو خدمت به يي کولو او هغوي ته به يي آرام رسولو. چه د دوي د جملي نه يو حسن البصري او عبد الله بن مبارك وو.

ابو سوار عدوي فرمايي: د بنو عدي بعض خلك څه

داسي وو چه پدي جماعت كي به يي مونځ كولو او يو كَسْ پدوي كي به په طعام يواځي روژه نه ماتوله كه څوك به يي بياموند د هغي سره به يي يو ځايي خوراك كاوه. او كه څوك به نه وو خپل خوراك به يي جماعت ته ويستلو د خلكو سره به يي شريك د يو بل طعام خوړلو.

بل له خوراك وركول يو داسي عبادت دي چه د دي نه نور ډير عبادتونه پيدا كيږي. د دي د جملي نه يو محبت او مينه جوړيدل د هغه ورونو سره په كومو چه تا خوراك كړي دي. او دا د جنت د تللو سبب دي لكه حديث كي راغلي دي: «جنت ته تر هغي نه شي تللي تر څو چه مو ايمان نه وي راوړي. ايمان تر هغه نه شي راوړلي تر څو مو د يو بل سره محبت نه وي كړي» [مسلم].

همدارنگي د طعام وركولو په ذريعه د نيكانو مجلس انسان ته نصيب كيږي ورسره ستا د طعام په ذريعه چه هغه نيكانو ته د اطاعت لپاره كوم قوت ور په برخه كيږي په هغي كي هم ستا ثواب كيږي.

روژه دار له روژه ماتي وركول:

رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «چا چه په روژه دار روژه ماته كړه نو دده د روژه دار هُمره ثواب كيږي ليكن د هغي په اجر كي څه كمي نه راځي.

په تدبر (سوچ) سره د قرآن کريم تلاوت کول:

مسلمانه وروره! په کار ده چه په سوچ فکر او عاجزي سره د قرآن تلاوت وکړې څکه چې سلف (پخواني بزرګان) به په تلاوت ډير متأثره کيدل.

امام بيهقي د ابو هريره رضي الله عنه نه روايت نقل کړې چه کله دا آيت نازل شو. «آيا پس تاسي د دي وينا نه تعجب کوې. او خاندې او ژاړې نه» [النجم: ٥٩ - ٦٠].

اهل صفي والو دومره وژړل چه اوښکي يې په اننګو رواني شوې. کله چه رسول الله ﷺ د دوى سلګي واوريدلي نو ويي ژړل نو د هغي په ژړا مونږ هم وژړل. بيا رسول الله ﷺ وفرمائل: چا چه د الله د ويرې نه وژړل هغه به جهنم ته نه ننوزي.

د نمر ختلو پوري جماعت کې کيناستل:

د رسول الله ﷺ دا عادت وو چه کله به يې د سحر مونځ وکړ نو په خپل جاى نماز به تر نمر ختو پوري ناست وو.[مسلم]

همدارنګي د ابو هريره رضي الله عنه نه روايت دي چه رسول الله ﷺ فرمائلي: «څوك چه د سحر مونځ د جماعت سره وکړې بيا کيني او الله يادوي تر دي چه نمر راوخيژي

بيا دوه ركعته مونځ وكړي د دي لپاره د يو حج او عمري مكمل، مكمل، مكمل ثواب دي» [ترمذي صححه الباني].

دا خو په عامو ورځو كي دي نو د رمضان د ورځو به لا څه حال وي؟

اعتكاف (چهله) كول:

رسول الله ﷺ به په رمضان كي لس ورځي اعتكاف كولو، په كوم كال چه وفات كيدو. په هغي كال يي شل ورځي اعتكاف وكړ. [بخاري]

عمره كول:

د رسول الله ﷺ نه ثابت دي چه عمره كول په رمضان كي د حج د ثواب سره برابريږي. [بخاري ومسلم].

د ليلة القدر تالاش:

الله تعالى فرمائي: (ترجمه): «دا قرآن مونږ د قدر په شپه نازل كړي، ته څه پوهيږي چه د قدر شپه څومره شان واله ده، د قدر شپه د زرو مياشتو نه غوره ده» [القدر: ۱ - ۲]

رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «چا چه د قدر په شپه صرف د ايمان په وجه او د ثواب لپاره قيام (نفلونه وكړل) تير شوي گناهونه به ورته معاف شي [بخاري ومسلم].

رسول الله ﷺ به د ليلة القدر تالاش كولو، او اصحابو ته به يي د هغي د تالاش امر كولو. او خپل اهل به يي په آخري لسو شپو كي راويښول، پدي اُميد چه د قدر شپه به بيامومي، او دا شپه په آخري لسو شپو كي ده، او بيا خاص طور سره په طاق شپو د لسو كي ډيره مناسب ده مُندلو ته.
حضرت عائشه رضي الله عنها فرمائي چه ما د رسول الله ﷺ نه تپوس وكړ، كه زه د قدر شپي سره موافقه وكړم يعني لاندي يي باسم، نو كومه دُعا به وايم؟ رسول الله ﷺ وفرمائل: (**اَللّٰهُمَّ إِنَّكَ عَفُوٌّ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي**) [أحمد وترمذي].
ترجمه: أي الله ته ښښنه كونكي يي ښښنه خوښوي نو ماته ښښنه وكړه.

ډير ذكر دُعا او استغفار:

مسلمانانو ورونو او خويندو د رمضان شپي ورځي ډيري غوره دي. نو پدي ورځو كي ډير ذكر او دعا فرصت وګڼي بيا خاص طور په هغه وختونو كي چه په هغي كي سوال قبليږي چه د هغي له جملي نه:
١ - د روژه ماتي وخت دي . ځكه د روژه دار لپاره پدي وخت كي يو خاص وخت وي چه په هغي كي دعا نه واپس كيږي.

٢ – د شپې آخري دريمه حصه په کوم وخت کې چه زمونږ رب نو الجلال نازليږي او وايي: آيا څوک غوښتونکي شته چه سوال يي ورکړم: آيا څوک ښښنه غوښتونکي شته چه بخښه ورته وکړم.

٣ – د چربانګ په وخت کي بخنه غوښتل الله فرمائي:
ترجمه: «مؤمنان په چربانګ کي د الله نه بخښه غواړي»
[الذاريات]

د جمعي په ورځ د دعا قبليدولو د وخت لټون کول. او مناسب وخت يي د جمعي د ورځي آخري ساعت دي.

هغه مخالفات د کومو نه چه په روژه کي ځان ساتل په کار دي:

١ – د شپې نه ورځ او ورځي نه شپه جوړول يعني ټوله ورځ خوب او شپه کي شب ګير.
٢ – د بعضي فرضي مونځونو نه ويده کيدل.
٣ – په خوړلو او سکلو کي زياتي کول.
٥ – بي فائدي وخت ضائع کول.
٦ – چربانګي ډير د وخته کول او بيا د سحر مانځه نه وړاندي ويده کيدل يعني مونځ پريښودل.
٧ – کله چه د روژه ماتي وخت نژدي وي نو په تيزه ګاډي چلول.

۸ – د تراويح مونځ پريښودل.

۹ – د بې فايدي لوبو، ساعت تيري، او ګناهونو لپاره د ځوانانو جمع کيدل.

۱۰– د ډيوټي او وظيفي په وخت کي د کار د ملګرو سره جمع کيدل او وخت په غيبت او چوغليء تيرول.

۱۱– د ښځي اکثر وخت په أخلي پخلي تيريدل.

مسلمانه وروره! بحث خو اوږد شو ليکن يوه اهمه خبره چه هغي ته توجه ضروري ده هغه اخلاص او د نيت صفائي ده يعني روژه صرف د الله د رضا لپاره نيول، ځکه خو وايي چه ډير ځل روژه دار ته په روژه کي د تندي او لوږي نه علاوه نور څه (ثواب) نه حاصليږي. او همدا وجه ده چه په حديث کي کله هم د روژي ثواب ذکر کيږي نو دا شرط ورسره شامل وي چه: «ايماناً واحتساباً» يعني روژه به صرف په الله باندي د ايمان او د ثواب لپاره نيسي: د الله تعالى نه سوال کوو چه مونږ او تاسو ته په قول او عمل ښکاره او پټه کي اخلاص نصيب کړي.

په هر رمضان کي د الله له طرف نه آواز کيږي چه: اي د خير غوښتونکيه، متوجه شه: اي د شر لټونکيه: کمي وکړه په شر کي: لهذا مسلمانه وروره دا لږ عمر ځان ته فرصت وشميره، لږ سوچ وکړه، په تير شوي رمضان کي ډيرو خلکو

زمونږ سره روژې نيولي وي ليکن اوس هغوي چيري دي ډيرو خلکو زمونږ سره تراويح کړي وي، فکر وکړه چه هغوي چيرې تللي دي؟ بعضي له دوي نه مرگ ناخاپه ورك کړل بعضي ناروغه شول چه د روژو او تراويح طاقت نه لري. لهذا ته د الله شکر اداء کړه او ځان له د تقوا توخه برابره کړه تر څو چه ده ته مهلت او فرصت وي. ډير خلق د هغه دُعا گانو په باره کي تپوس کوي کومي چه د تهجد په مانځه کي ويلي کيږي:

لاندي د بعضو دُعاگانو ذکر کيږي:

١ - د رکوع دُعاء :

رسول الله ﷺ فرمائي: «په رکوع کي د خپل رب لويي او تعظيم بيان کړئ». [مسلم] نو مونږ به وايو: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيْم**: «پاك دي لوي پروردگار زما» دري ځله يا زيات، يا: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيْمِ وَبِحَمْدِهِ**: «پاك دي لوي پروردگار زما او د هغي تعريف دي» بيا د دي نه روسته دا لاندي اذکارو کي يو غوره کړه: **(سُبْحَانَكَ اللّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ اللّهُمَّ اغْفِرْلِي)** «اي الله زمونږ پروردگاره ته پاك يي او ستا تعريف دي، اي

الله ما ته ببنبه وكړي» (اللّٰهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، أَنْتَ رَبِّي، خَشَعَ لَكَ سَمْعِي وَبَصَرِي وَمُخِّي وَعَظْمِي وَعَصَبِي وَمَا اسْتَطَعْتُ وَمَا اسْتَقَلَّتْ بِهِ قَدَمِي لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ) - (سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ) (سُبْحَانَ ذِي الْجَبَرُوتِ وَالْمَلَكُوتِ وَالْكِبْرِيَاءِ وَالْعَظَمَةِ).

«اي الله ستا لپاره ما ركوع وكړه، په تا مي ايمان راوړي، او ستا تابع يم، ته زما پروردګار يې، ستا نه ويريدل او عاجز شو زما غوږونه، او زما سترګې، زما دماغ، زما هډوكي، زما پلي (وژي)، او هغه څه چه زما په طاقت كي وي، او هغه جسم كوم چه زما قدمونو اوچت كړي دي خاص د الله د پاره چه پروردګار د عالم دي. ډير زيات پاك او مقدس دي د فرشتو او روح (جبريل) رب»

٢ - هغه دُعا چه د رکوع نه روسته په «قومه» کي ويل کيږي:

رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ يا: **وَلَكَ الْحَمْدُ** يا: **اللَّهُمَّ ربنا ولك الحمد**.

«اي زمونږ پروردګاره خاص تا له ټول تعرفونه دي» د دي نه روسته په لاندي دعاګانو کي ځانله دعا خوښه کړه: «**رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ حَمْداً كَثِيْراً طَيِّبــاً مُبــارَكــاً فِيــهِ كَمَا يُحِبُّ رَبُّنَا وَيَرْضَى**» «اي زمـونږ ربه او ستـا لپـاره تـعريـفـونه دي ډير، پاك، په هـغـوي کي برکت دي، څـرنګه يي چه زمـونږ رب خوښوي او خوشحاليږي پري» يا ورسره دا هم زياته کړه: «**مِلْءَ السَّمــوَاتِ وَمِلْءَ الأرضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمِلْءَ مَــا شِئْتَ مِنْ شَيءٍ بَعْدَه، أهْلَ الــثَّنَاءِ والمَجْدِ، أحَقُّ مَا قَالَ العَبْدُ، وكُلُّنَا لَكَ عَبْدٌ، الــلَّهُمَّ لاَ مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ وَلاَ مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ ولاَ يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ**، «تا له تعريف دي دومره چه ډك شي پري آسمانونه، او زمکي، او هغه څه چه په مينځ د دوي کي دي، او ډك شي پري هغه څه کوم چه ستا خوښ شي روسته له

دي، اي د صفتونو او لويي لايقه، د ټولو نه رسبتني خبره کومه چه بنده کړي وي هم د هغه ده، مونږ ټول ستا بنده ګان يوو. اي الله ته چه څه ورکړي هغه څوك نه شي منع کولي، او ته چه څه منع کړي د هغي ورکونکي نه شته. ستا په دربار کي رُتبي واله ته د هغه رُتبه فائده نه شي ورکولي» دا بار بار وايه يا ورسره دا هم زيات کړه: **اللَّهُمَّ طَهِّرْنِي بِالثَّلْجِ والبَرَدِ، وَالْمَاءِ الْبَارِدِ، اللَّهُمَّ طَهِّرْنِي مِنَ الذُّنُوبِ والْخَطَايَا كَمَا يُنَقَّى الثَّوْبُ الأبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ**».«اي الله پاك کړي ما (د ګناه نه) په واوري سره، په ګلي سره، په يخو اوبو سره، اي الله: پاك کړي ما د ګناهونو نه او د خطاګانو نه لکه څرنګه چه سپينه جامه د خيري نه پاکيدلي شي»

د سجدي دُعا ګاني:

رسول الله ﷺ فرمايلي دي: «هر چه سجده ده نو پدي کي د دُعا (غوختني) کوشش وکړي، لايق ده چه ستاسي دُعا قبوله شي». [مسلم]

بل حديث کې راغلي دي: کله چه انسان په سجده کې وي نو الله ته ډېر نژدې وي، نو په کې ډېره دُعا کوي. [مسلم]

نو په سجده کې به وايو: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الأَعْلَى**: «پاك دي ډېر اوچت دي رب زما» درې ځله يا د دې نه هم زيات بار بار ويل، يا دا ووايه: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الأَعْلَى وَبِحَمْدِهِ**. «پاك دي ډېر اوچت دي رب زما سره د صفتونو خپلو» درې ځله: «**سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ**».

«**اللّٰهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، وَأَنْتَ رَبِّيْ سَجَدَ وَجْهِيَ لِلَّذِيْ خَلَقَهُ وَصَوَّرَهُ، فَأَحْسَنَ صُوَرَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ فَتَبَارَكَ اللّٰهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِيْنَ**».

«اې الله ما ستا لپاره سجده وکړه، په تا مې ايمان راوړی، تا ته تابع يم، ته زما رب يې، سجده وکړه مخ زما هغه ذات ته چه دا مخ زما يې پيدا کړی د هغې شکل يې جوړ کړی او ښکلې يې کړ شکل د مخ او برسيره يې کړل سترګې او غوږونه د هغې، نو د برکت والا دی الله چه ښه پيدا کونکی دی»

«اللَّهُمَّ اغْفِرْلِيْ ذَنْبِي كُلَّهُ دِقَّهُ وَجِلَّهُ وَأَوَّلَهُ وَآخِرَهُ وَعَلانِيَتَهُ وَسِرَّهُ».

«اي الله وبښه ما ته ټوله ګناه زما لويه، وړه، اوله، روستني، ښکاره، او پټه»

«سَجَدَ لَكَ سَوَادِيْ وَخَيَالِيْ، وَآمَنَ بِكَ فُؤَادِيْ، أَبُوْءُ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ، هذِيْ يَدِيْ وَمَا جَنَيْتُ عَلى نَفْسِيْ»

«سجده وکړه ستا لپاره سوچ فکر زما، ايمان راوړي په تا زړه زما، اقرار کوم په هغه نعمت چه پر ما دي کړي دي. دا زما لاس دي او هغه څه چه ما په خپل ځان زياتي کړي دي».

«سُبْحَانَ ذَا الْجَبَرُوتِ وَالْمَلَكُوتِ وَالْكِبْرِيَاءِ وَالْعَظَمَةِ»

«پاك دي الله د ډير زور خاوند دي او د لوي بادشاهي خاوند دي او د لويي او عظمت والا دي»

«سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ لا إِلهَ إِلاَّ أَنْتَ»

«اي الله ته پاك يي سره د تعريفونو خپلو، نه شته

بل معبود بر حق مگر ته يې»

«اللَّهُمَّ اغْفِرْلِيْ مَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ، اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِيْ قَلْبِيْ نُوراً، وَاجْعَلْ فِيْ لِسَانِي نُوراً، واجْعَلْ فِيْ سَمْعِيْ نُوراً، وَاجْعَلْ فِيْ بَصَرِي نُوْراً، وَاجْعَلْ مِنْ تَحْتِيْ نُوراً، واجْعَلْ مِنْ فَوْقِي نُوراً، وَعَنْ يَمِيْنِي نُوراً، وَعَنْ يَسَارِيْ نُوْراً، وَاجْعَلْ فِيْ نَفْسِيْ نُوْراً، وَعَظِّمْ لِيْ نُوراً».

«اي الله وبښې ماته هغه څه (گناه) چه ما پټ او يا ښکاره کړي ده، اي الله زما په زړه کي رڼا پيدا کړې، زما په ژبه کي رڼا پيدا کړې، زما په غوږونو کي رڼا پيدا کړې، زما په سترگو کي رڼا پيدا کړې، زما لاندي، باندي، ښي، گڅ طرف ته رڼا پيدا کړې زما په نفس کي رڼا پيدا کړې او زما رڼا لويه کړې».

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَأَعُوْذُ بِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ وأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ لاَ أُحْصِيْ ثَنَاءً عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْت عَلَى نَفْسِكَ». «اللَّهُمَّ اغْفِرْلِيْ مَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ».

«اي الله زه ستا د غُصي نه پناه غواړم ستا په رضا سره او ستا د سزا نه ستا په عفو سره، او پناه غواړم ستا نه هم ستا په ذريعه، زه په پوره طريقه ستا تعريف نه شم کولي، ته هم هغه شان يي څرنګه چه د خپل تعريف کړي»

د دوو سجدو په مينځ کي دُعا:

ربِّ اغفِرْلِي.... **ربِّ اغفِرْلِي**. ... **ربِّ اغفِرْلِي**. يا ورسره دا هم زيات ووايه (کوم چه په بل روايت کي راغلي او شيخ الباني قوي کړي) «**اللّٰهُمَّ رَبِّ اغفِرْلِيْ وَارْحَمْنِي واجْبُرْنِيْ وارْفَعْنِي واهْدِنِي وَعَافِنِيْ وارْزُقْنِي**».

«اي الله زما ربه ماته ببښنه وکړه، په ما رحم وکړه، زما نقصان پوره کړه، زما شان اوچت کړه، ماته هدايت وکړه، ماته روغوالي راکړه، ماته رزق راکړه»

د تلاوت د سجدي دُعا:

سُبْحَانَ رَبِّيَ الأعْلى، سَجَدَ وَجْهِيْ لِلَّذِي خَلَقَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ بِحَوْلِهِ وَقُوَّتِهِ. اللّٰهُمَّ اكْتُبْ لِي بِهَا عِنْدَكَ أجْرًا، وَضَعْ

بِهَا عَنِّي وِزْراً، وَاجْعَلْهَا لِي عِنْدَكَ ذُخْراً، وَتَقَبَّلْهَا مِنِّي كَمَا تَقَبَّلْتَهَا مِنْ عَبْدِكَ دَاوُدَ».

«پاك دي زما رب او ډير اوچت دي، سجده وكړه مخ زما هغه ذات ته چه دا مخ يي پيدا كړي غوږونه يي ورله برسيره كړي او سترګي يي ورله برسيره كړي په خپل طاقت او قوت سره، الله د دي سجدي په ذريعه زما لپاره د خپل ځان سره اجر وليكه، او د دي په ذريعه زما نه بار د ګناه لري كړه، او دا سجده زما لپاره خپل ځان سره ذخيره كړه، او زما نه يي داسي قبوله كړه لكه څرنګه چه دي د داود عليه الصلاة والسلام نه قبوله كړي وه»

كله چه د وتر مانځه نه فارغ شوي، نو مستحب دي چه ووايي: «**سُبْحَانَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ**» دري ځله په اوچت آواز.

بيا د دي نه روسته زما نه دا خاص وصيت وواره: چه ډير استغفار، سبحان الله، لا إله إلا الله، او دُعا كوه او الله

تعالى ته ډيره عاجزي او فرياد كوه او سوال ترينه كوه د مسلمانانو د نصرت لپاره او سوال كوه چه دوي سره په حق متحد شي همدارنګه د خپل ځان لپاره او كور لپاره او د عامو مسلمانانو لپاره د دنيا او آخرت د خير سوال كوه، او ورسره دا لاندي دعا ډيره وايه خاص طور په آخري لسو طاق شپو د رمضان كي لكه چه په حديث د عائشي رضي الله عنها كي راغلي دي: «**اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفُوٌّ تُحِبُّ العَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي**».

او په آخر كي اي مسلمان وروره او مسلماني خوري ددي ذكر شوؤ دُعا ګانو معاني او پدي كي سوچ او فكر ضروري دي، لكه په حديث كي راغلي: «الله هغه دُعا نه قبلوي كومه چه د غافل او بي پرواه زړه څخه وي».

[سلسلة أحاديث صحيحة].

ورسره د دُعا په وخت كي د دُعا نيت په زړه كي حاضرول او عاجزي كول هم مه هيروه. كيداي شي چه الله

تعالی مونږ ته نفعه راکړي او په خپل ذکر او دُعا مونږ اوچت کړي..

په آخر کي ستاسي نه دا درخواست دي چه هر چا دا رساله تیاره کړي ، یا لیکلي یا پښتو ژبي ته اړه ولي ده، دهغوي لپاره د زړه له اخلاصه دُعا وکړي.

وصلى الله على نبينا محمد وعلى آله وأصحابه أجمعين

والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته

Download From : Aghalibrary.com

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

مسائل وفضائل

بلغة البشتو

مرتب ومترجم

حافظ نور أحمد دين

Download From : Aghalibrary.com

مطبعة دار طيبة ـ الرياض ـ ت: ٤٢٨٣٨٤٠

GIFT NOT FOR SALE